

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Srpen 1962

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA SRPEN 1962

16. čt Peter Karvaš: **Pacient sto třináct.** Vystoupení členů Národního divadla v Praze. Režie: Zasloužilý umělec Ladislav Boháč, nositel Řádu práce. Účinkují: Vlasta Matulová, národní umělec Jaroslav Vojta, národní umělec Ladislav Pešek, zasloužilý umělec Jaroslav Marvan, laureát stát. ceny, zasloužilý umělec Ladislav Boháč a jiní. Sokolovna v 17 a ve 20 hodin.

Kulturní kalendář čs. státních lázní Teplice n. B.

3. pá **Večer operetních melodií.** Účinkují: Dr. Bartoš, s. Vaňáková, manželé Heidroví. Sokolovo.
4. so **Klavírní koncert Zdeňka Kopřivy.** Sokolovo.
7. út **Večer moderní džezové hudby.** — Dixieland — soubor HCV. Sokolovo.
9. čt **Estráda umělců z Prostějova.** Bečva.
10. pá **Lidová taneční hudba k poslechu.** DO Drahotuše — řídí s. Pumprla. Sanatorium.
11. so **Večer klasické hudby.** Účinkují — s. Žilka, flétna, soudr. Buriánová, harfa. Sokolovo.
14. út **Večer hudby a poezie.** Účinkují: V. Šabacká, H. Langnerová a Dr. Králíček. Sanatorium.
16. čt **Lidová dechová hudba ZV Teplice n. Beč.** — řídí s. Grygar. Sanatorium.
17. pá **Houslový koncert Karla Strožeho a A. Sádlika.** Sokolovo.
18. so **Národopisný soubor písní a tanců „Bača“ z Kyjova.** Bečva.
21. út **Večer operních a operetních melodií.** Účinkují Dr. Bartoš, s. Vaňáková, manželé Heidroví. Sanatorium.

23. čt **Lidová taneční hudba k poslechu.** DO Drahotuše — řídí s. Pumprla. Sanatorium.
24. pá **Ostravské dechové kvinteto.** Sokolovo.
30. čt **Velká estráda umělců z Olomouce.** Bečva.
31. pá **Večer klasické hudby.** Účinkují absolventi kroměřížské konservatoře. Sokolovo.

Začátek všech akcí v 19,30 hod.

Každé pondělí a úterý celovečerní film střídavě Sanatorium a Bečva.

Každou středu v léčebně Bečva náladová hudba ZK Sigma, řídí soudr. Havigar.

Každou neděli večer velký lázeňský koncert ZK Sigma Hranice, řídí s. Klivar.

Program hranických kin

KINO SVĚT

Přehlídka festivalových filmů:

1. **Všechno zlato světa.** Francie. Mládež od 15 let.
2. **Budapeštské střechy.** Maďarsko. Mládež od 15 let.
3. **Baron Prášil.** ČSSR. Barevný. Mládež ano.
- 4.— 6. **Silnice.** Itálie. Mládež ne.
- 7.— 9. **Klamné iluze.** NDR. Mládež ne.
- 10.—13. **Bandité z Orgosola.** Itálie. Mládež ne.
- 14.—16. **Červený inkoust.** Maďarsko. Mládež ne.
- 17.—19. **Aljoškova láska.** SSSR, širokoúhlý. Mládeži nepřístupný.
- 20.—21. **Dobrý voják Švejk.** ČSSR. Mládež ne.
- 22.—23. **Poslušně hlásím.** ČSSR. Mládež ne.
- 24.—27. **Babí léto.** Maďarsko. Mládež od 10 let.
- 28.—30. **Aku-Aku.** Norsko. Mládež ano.
31. **Kněžna de Clèves.** Francie širokoúhlý.

KINO OKO

- 1.— 3. **Přehlídka festivalových filmů jako v kině Svět.**
- 4.— 7. **Neschovávejte se, když prší.** ČSSR. Mládež od 10 let.

- 8.— 9. Tak se dělá kancléř. NDR. Mládež ne.
 10.—16. Nehraje. — Dovolena.
 17.—20. Dospělé děti. SSSR. Mládež od 10 let.
 21.—23. Chudí boháči. Maďarsko. Mládež od 10 let.
 24.—27. Nájemník. Španělsko. Mládež od 10 let.
 28.—30. Dnes večer všechno skončí. ČSSR. Mládeži nepřístupný.
 31. Zbojník. Itálie. Mládež ne.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

4. Artisté z celého světa. SSSR.
 11. Mlčící hvězda. NDR.
 18. Alibaba a 40 loupežníků. SSSR.
 25. Kde je Míša. ČSSR.

Kinó ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hodin nepřetržitě.

FILMY:

BANDITĚ Z ORGOSOLA. Děj italského filmu se odehrává za dnešních dnů na Sardinii. Zde žijí orgosolští pastýři, stěhující se se svými stády z místa na místo za dobrou pastvou a vodou. Jsou to primitivní lidé, řídicí se zákony odlišnými od zákonů moderního světa, které jsou jim cizí a nesrozumitelné. Nepřátelská je jim i státní moc, reprezentovaná především četníky. Tě se vyhýbají, jak jen mohou, i tehdy, nemají-li nejmenší příčiny k obavám, instinktivně cítí, že by se nedovedli před ní obhájit proti jakémukoliv krivému nařčení. Dostanou-li se do konfliktu s touto mocí — a náš příběh ukazuje, že je to velmi snadné — prchají do nepřístupných hor a stávají se bandity. Film je prvním hraným filmem mladého italského dokumentaristy Vittorio de Sety. Získal několik mezinárodních cen.

ALJOŠKOVA LÁSKA. Sovětský umělecký film je dílem mladé režisérské dvojice Semjona Tumanova a Ge-

orgije Ščukina. Jeho námětem je láska dvou prostých a obyčejných mladých lidí. Láska, která formuje a přetváří lidské duše, činí je čistšími a krásnějšími. — Partu geologů, do níž byl zařazen mladičký Aljoška, tvořili lidé různého věku a různého založení. Jejich práce byla tvrdá. Každou chvíli na novém místě, často vzdáleném mnoho kilometrů od civilizace, to znamenalo polochoťový způsob života. Znamenalo to téměř pro všechny nezbytné vykolejení z normálního života, ztrátu nebo alespoň oslabení normálních lidských zájmů a citů. Proto Aljoškovi a jeho čistě nesmělé lásce dlouho nerozuměli a vysmívali se jí. Postupně si však začali uvědomovat, že je v ní něco silnějšího a krásnějšího, než sami kdy poznali. Pod jejím vlivem se stali lepšími. Kuchařka Líza se zastyděla za svou nevěru, hrubý Sergej se pokořil před Zinou a Ilja, snad po prvé ve svém životě, koupil své ženě dárek. Jakoby Aljoškova láska odnesla tvrdý nános z jejich srdcí a odkryla jejich dobrotu a schopnost opravdového citu.

AKU-AKU. Norský barevný film vypráví o zážitcích a vědeckých výsledcích archeologické výpravy na Velikonoční ostrov a do východního Tichomoří. Expedici, vedené Thorne Heyerdahlem, se podařilo odhalit záhadný svět pověstí a pověr domorodců, zejména o strážci jeskyň Aku-Aku a zachránit množství vzácných výtvarných prací domorodců. Thor Heyerdahl je autorem filmu. Ve znamení Kon-Tiki. Tato výprava se uskutečnila 8 let před výpravou na Velikonoční ostrov.

O umělcích z Hranicka a umělcích, kteří tvořili na Hranicku

Mluvíme-li o památkách v Hranicích a na Hranicku, je vhodné, abychom vzpomněli také těch, kteří je vytvořili. Jejich díla promlouvají k nám dodnes, zatímco jejich tvůrčové upadli v zapomenutí, ba často těžko dnešní historik umění zjišťuje přesná data a místo je-

jich narození. Jedině archivům vděčíme za to, že se nám v účtech a smlouvách zachovala jejich jména. Snad si budeme více vážit jejich uměleckých děl, která se nám zachovala do dnešního dne, budeme-li znáti jejich tvůrce.

O sochaři Fr. Gallašovi, který se narodil 12. 11. 1723 v Hranicích a zde také 23. 8. 1795 zemřel, je dosti známo. V Hranicích samých se však z jeho díla mnoho nezachovalo. Víme o něm více z paměti jeho syna Josefa Jiřího Gallaše, vojenského lékaře Josefa II., spisovatele a buditele české Moravy.

Sochař František Gallaš vyučil se v dílně Jezerského ve Vyškově a později se usadil v rodném městě Hranicích, kde provozoval svou živnost. Umělci té doby rostli z řemesla. Gallašovi se nevedlo valně. Těžce sháněl práci. V době, kdy se stavěl a zdobil kostel v Hranicích, byl Gallaš v Jihlavě u bratra své ženy, který tam byl farářem. Po návratu z Jihlavy pracoval také na výzdobě kostela v Hranicích, ale nebyly to samostatné práce. Brněnský sochař František Neszmán, který prováděl sochařské a řezbářské práce v hranickém kostele, mu část prací přenechal k provedení.

Uměleckou výzdobu hranického kostela řídil biskup z Olomouce, hrabě z Hamiltonů, umění znalý a milovný muž, který hledal umělce zvučného jména. To František Gallaš, který žil v malých Hranicích, neměl.

Jedinou vlastní prací Fr. Gallaše je znak města Hranic, zavěšený v kostele pod varhanami. Poslední jeho prací je velký kříž na místním hřbitově, pod nímž také odpočívá. Jsou však doposud jeho práce v kostelích v Kelči, Blansku, Jedovnici, Rožnově a jinde. Ve Starém Jičíně v zámku je to kašna a sochy.

František Gallaš měl však také učně a o dvou budeme hovořit více. Tito svým uměleckým významem daleko přerostli Gallašovu dílnu. Jsou to Václav Böhms a Jan Schubert. Oba jsou v historii moravského umění dobře známí.

Václav Böhms se narodil 6. září 1742 v Hranicích jako syn zlatníka Karla Böhms. Po svém vyučení u Františka Gallaše odešel do Vídně, kde studoval sochařství na tamější akademii výtvarných umění. Byl tam zapsán 26. 3. 1759.

Vídeň v té době přitahovala mnoho sochařů z Moravy a Čech. Bylo to vlivem slavného sochaře Jiřího Rafaela Donnera, nar. 1693 v Ezlingen, malé vsi u Vídně. V třicátých letech 18. věku působil v Bratislavě a pak přesídlil do Vídně. Vliv jeho umění byl mimořádný, třebaž nikdy nebyl profesorem na vídeňské akademii. Byl tam však jeho bratr Matouš Donner, který se svým bratrem spolupracoval.

Do tohoto prostředí přišel Václav Böhms ve svých 17 letech a tam rozšířil svůj umělecký obzor, jako mnoho jiných sochařů své doby. Říká se jim proto rozsevači Donnerova sochařského umění na Moravě.

V rodném městě Hranicích vytvořil Václav Böhms dva zadní oltáře u hlavního vchodu v místním kostele. V Lipníku n. B. ve farním kostele měl více práce. Tehdy se tento vrcholně gotický kostel přestavoval a Václav Böhms obdržel vytvoření pěti oltářů, kazatelný a křtitelnice. Práce bylo tolik, že všechna nemohla vyjít z jeho rukou. Měl pomocníky a proto se ve svém celku jeví nesourodá. Václav Böhms vytvořil ještě oltáře ve farním kostele v Místku, Fulneku, Kdousově na Moravskobudějovicku, kamenné sousoší sv. Františka Xaverského před zámekem v Polici, Metylovicích a pracoval také ve Frýdku v tamním farním kostele. Pak byl Václav Böhms z neznámých důvodů donucen opustit Moravu a odešel do Polska a později na Rus. Jsou tvrzení, že byl profesorem na akademii výtvarných umění v Krakově a tehdejší Petrohradě. Doložených zpráv však nemáme.

Spoluučení Václava Böhms, Jan Schubert, narozený roku 1743 v Lipníku n. B., odešel také po vyučení do Vídně. Na tamní akademii výtvarných umění však zapsán není. Jan Schubert, jako přítel Václava Böhms, byl povahově značně odlišný. Tvořil zběžně a rychle a trpěl

také morální rozervaností. S Václavem Böhmem po jejich návratu na Moravu se na mnohých pracích sešli v Lipníku n. B., Místku a Frýdku. V několika případech byli spolupracovníky sochaře Hirnla, a to v kostele v Kostelci na Hané a Milosrdných bratří v Prostějově.

Jan Schubert pracoval v r. 1764 v Příboře v piaristickém kostele, pracoval také na štukové výzdobě stěn v piaristickém kostele v Lipníku n. B., v kostele v Krnově, vytvořil hlavní oltář kolegiátního kostela v Opavě a pak v Těšíně. Při pracích v kostele ve Frýdku dne 30. 9. 1792 zemřel jako 49letý.

Ve všech dílech tehdejších sochařů převládala náboženská tvorba. Jan Schubert obdržel však také velkou světskou zakázku. Podivínský hrabě Albert z Hodic mu dal vyzdobit zámek ve Slezských Rudolicích. Z původní výzdoby zbyly jen trosky, nedávno z velké části zničené.

Schubertovy figury jsou v počátečním období jeho tvorby rokokově křehké s lehce nasazenými gesty. Soudobým krojem a módními podrobnostmi na zevnějšku přibližují současný společenský svět. Při realizaci sochařských úkolů jde Schubertovi od počátku především o dosažení celkového účinku. Z toho důvodu se sochař nesnaží vložit do tváří svých figur bohatství duševního života, vyjádření citů.

Ikonograficky je dílo Schubertovo značně rozmanité a bohaté. Při sledování sochařské činnosti Schubertovy je si třeba povšimnout také jeho časté spolupráce s malířem F. A. Sebestinim. Je zajímavé, že oba umělci měli po výtvarné stránce mnoho rysů společných nebo alespoň příbuzných: lehkou, snadnou produkci, sklon k vyjádření bezprostřednosti, formální nahodilosti, charakterizující od počátku poslední čtvrtiny 18. století údobí rozpadu slohu, jenž odrazil situaci současného hospodářského a politického života. (Pokračování.)